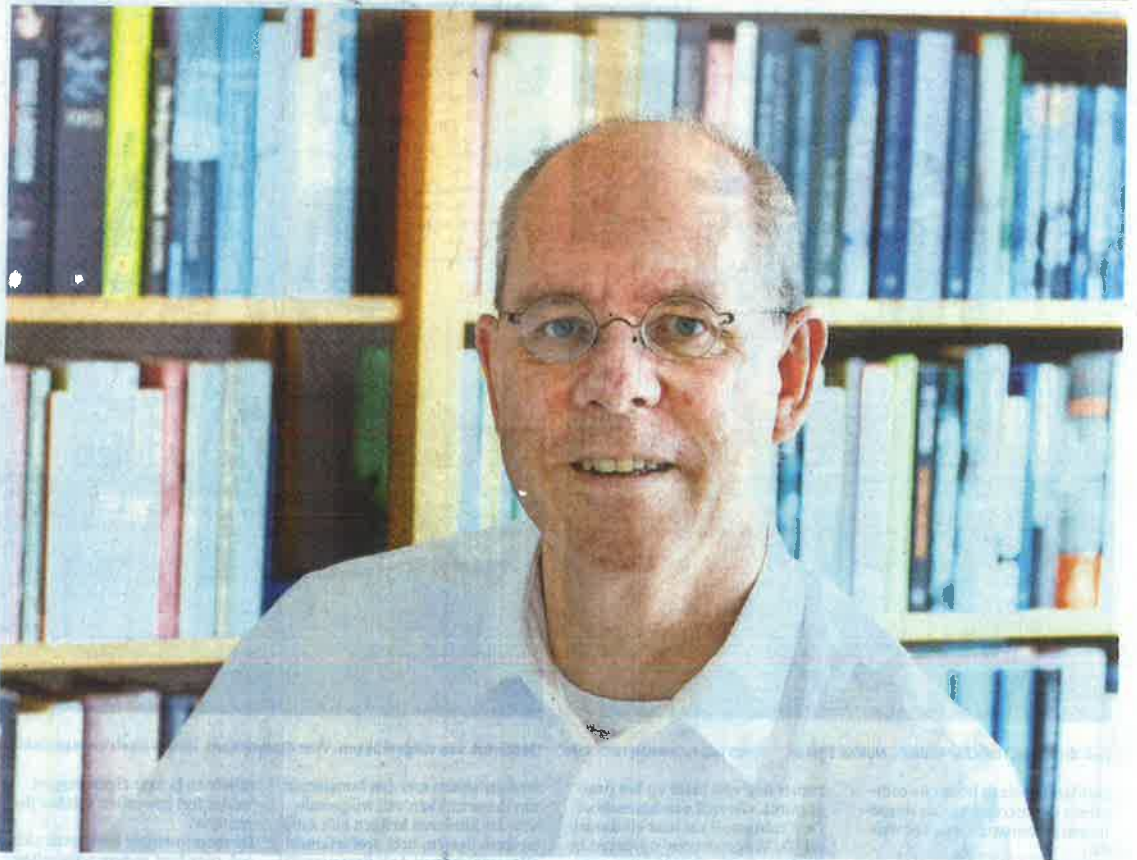

Noord-Holland

Peter Verhoeff is protestantse 'bisschop' van Noord-Holland

Peter Verhoeff.

FOTO ERNA FAUST

'Verlangens naar God groeit'

Arle Bergwerff

Alkmaar * Peter Verhoeff (55) is sinds 25 jaar predikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). De organisatie van de kerk werd onlangs op een andere wijze opgetuigd. Per provincie is nu een figuur vrijgemaakt, een classispredikant. „Een soort protestantse bisschop”, zegt hij, „maar voor die beladen term is bewust niet gekozen.” De Alkmaarder is nu de eerste Noord-Hollandse 'bisschop'. Natuurlijk is de kerk gekrompen. Peter Verhoeff wil daar, aan de koffie in zijn woning in een prettige Alkmaarse woonwijk, niet geheimzinnig over doen. Maar, benadrukt hij, 'het verlangen naar geloof, naar God, is niet weg uit deze samenleving'. „Sterker nog, ik denk dat het verlangen groeit. Kijk naar alle aandacht voor de Amerikaanse bisschop Curry op de bruiloft van Harry en Megan! Zijn verhaal spreekt aan, zet mensen aan het denken.” Verhoeff is vader van twee kinderen van 20 en 17 jaar. De predikant loopt hard en is als voetbal fan af en toe te vinden in het AZ-stadion. Zoals vrijwel alle voorgangers is hij 'heel talig', hij geniet van literatuur, poëzie, cabaret en muziek van Bruce Springsteen en Bob Dylan. Op dit moment leest hij 'Wees onzichtbaar' van Murat Isik. En hij vindt het 'nog altijd prachtig om zondags in een kerkdienst voor te gaan'.

Kerk 2025

Binnen de PKN werd onlangs het plan Kerk 2025 uitgerold: terug naar de kern, met het geloof en de geloofsgemeenschap als basis. Om

van daaruit volop kerk in de samenleving te zijn. „We hebben afgesproken alle tijd en energie die we hebben vrij te maken voor de inhoud van het kerk-zijn”, zegt hij. Ook de organisatie werd aangepakt. „In deze provincie hadden we zeven classes, nu is er nog een classis: de regionale kerkvergadering Noord-Holland. Per provincie is gezocht naar een samenbindende figuur, iemand die moet verbinden en inspireren en beschikbaar is om mee te denken met de gemeenten.” Verhoeff is de 'samenbinder' voor Noord-Holland. Na een eerste periode als predikant in Halle (Gld.) ging hij aan het werk in Alkmaar-Noord. Daarna was hij vier jaar lang landelijk voorzitter van de PKN, gevolgd door zes jaar in een regionale kerkelijke functie. Als landelijk voorzitter reisde hij de wereld over - 'ik ben alleen niet in Australië geweest' - en in zijn vorige functie kwam hij in alle mogelijke hoeken van Nederland. Als classispredikant heeft hij nu een werkgebied 'van Texel tot Hilversum en van Wieringerwerf tot Abbenes'. „Ik zal nogal eens onderweg zijn maar ga aanmerkelijk minder kilometers maken”, lacht hij. „Noord-Holland telt 160 gemeenten en die ga ik in de komende vier jaar tijd allemaal bezoeken. En waar ik ook kom, mijn eerste vraag zal zijn: 'Hoe gaat het met jullie. Vertel!'”

Meedenken

Hij wil meedenken over vragen als 'hoe reddend we het met minder mensen' en 'wat hebben we als kerk nodig' en 'wat hebben we als kerk te bieden'. „We zetten in op het verbinden van gemeenten, van mensen aan elkaar.” Verhoeff heeft wat dat betreft 'een heilig punt': „De kerk moet op het dorp zijn! De

rooms-katholieke kerk heeft veel parochies samengevoegd. Dat werkt niet, dan hakten mensen af. Mensen gaan niet graag met de auto naar een kerk dertig kilometer verderop. In de kerk op het dorp ontmoet je de mensen. Hou het licht van God op het dorp brandend! Hoe dat moet? Verbinden! We moeten bereid zijn om samen te werken, om te verbinden. Dan kan de kerk op het dorp worden behouden.” Daarvoor is nodig dat er gezocht wordt naar nieuwe vormen. „Er zijn hier in de provincie best nog hele stevige maar ook erg kwetsbare gemeenten. Op die laatste plekken moet gedacht worden aan nieuwe vormen van kerk-zijn.”

Pioniersplekken

Hij noemt twee vormen: huiskerken en pioniersplekken. „Een kerkelijke gemeente kan, als de groep te klein wordt, verder als huiskerk. Daarnaast zijn er zo'n 25 verschillende pioniersplekken, met een palet aan mogelijkheden. Daar is de kerk present, alleen niet meer klokslag 10 uur op zondagmorgen.” Hij vertelt enthousiast over de wandelpioniersplekken. „Er wordt een bijbelgedeelte gelezen en daarna gaan de aanwezigen twee aan twee de natuur in om samen te praten over deze tekst. Nu wil ik niet dat we opeens allemaal gaan wandelen maar dit is echt nieuw. Met huiskerken en pioniersplekken zoeken we samen naar verbanden en naar nieuwe vormen. Als kerken denken we vaak nog traditioneel: er is een gebouw, er is een dienst en er moet een jaarrekening worden gepresenteerd. Het kan echter ook op een andere manier.” Natuurlijk weet hij van kerksluitingen en van de pijn daaromheen.

„Zeker! Dit soort pijn moeten we absoluut niet wegpoetsen. Het is niet meer zoals vroeger, toen in de kerk 'de banken bogen onder het vrome vlees'. Het is als met het paasverhaal, er is de kruisiging maar ook de opstanding - er is een nieuw begin. Als kerk volgen we een pijnlijk traject maar er is ook een nieuw begin. God staat daarbij centraal.” De kerk telt nog immer meer dan 100.000 vrijwilligers en is daarmee de grootste organisatie. „Dat is iets om trots op te zijn”, zegt Verhoeff. „Tegelijk is het ook een lastig verhaal.” Net als (sport)verenigingen, clubs en organisaties heeft de kerk te maken met een krimpend en een ouder wordend vrijwilligersbestand. „Vroeger was vrijwilligerswerk vanzelfsprekend. Er is nu de individualisering en die raakt ook de kerk. Er rust veel werk op weinig schouders.” Hij noemt enkele oorzaken. „Mensen hebben het drukker gekregen. Vrijwel alle jonge ouders hebben allebei een baan. Er worden veel eisen gesteld: werk en gezin, vrienden en familiekring en dan moeten we ook nog sportief en cultureel bezig zijn. We hebben onze handen er aan vol. De kerk kan in die hectiek een rustplaats zijn, waar even niets hoeft. En waar de boodschap is dat er een God is die van je houdt.” Verhoeff ziet ook dat jongeren de kerken mijden. „Jongeren laten zich niet dwingen, het lukt soms gewoon niet. Er zijn verschillende vormen van kerk-zijn aanwezig, met heel andere vormen.” Hij weet van een collega in De Rijp, die met jongeren van zijn kerk naar Taizé en zelfs naar Afrika reisde. De PKN wil ruimte maken voor mensen, zonder directe verplichtingen. „Binden past minder in

deze tijd. Mensen hoeven geen lid te worden, geen taken te vervullen maar mogen zo maar binnen lopen. We zoeken naar vormen van los-vaste verbanden: ze kunnen 'vriend van' worden, zonder verplichting.”

Middenveld

Hij benadrukt dat de kerk in deze samenleving een belangrijke rol op het middenveld heeft. „Dat na afloop van de kerkdiensten zo veel mensen blijven om koffie te drinken, laat zien hoeveel behoefte er is aan ontmoeting en verbinding. Het moet daarbij ook over het geloof gaan. Als het niet over het geloof gaat, dan houdt het op voor de kerken. God is niet weg uit deze samenleving. Het verlangen is er! We hebben in de tijd van ontkerking zoveel het kind met het badwater weggegooid. Er is nu een nieuwe generatie, die niet de pijn van het verleden met zich meedraagt. Die geen beelden van die tijd heeft en het verhaal opnieuw wil horen en lezen en die antwoord zoeken op de vraag: 'wat betekent dit voor mij?' De PKN wil met Kerk 2025 de nadruk leggen op de inhoud van het geloof. „Plezier hebben en houden in het samen kerk-zijn. We moeten energie en tijd vrijmaken voor de inhoud. Geen huilverhaal ophangen, want eigenlijk gaat het hartstikke goed met de kerk. De aantallen vallen soms misschien tegen, maar daar draait het niet om. Het gaat om de kwaliteit, niet om de kwantiteit. En we hebben een onvoorspelbaar goede boodschap: God, die zielsveel van mensen houdt en mensen met elkaar verbindt. Dat is het mooie van mijn werk: er ligt een fantastische boodschap voor deze maatschappij en daarmee mag ik de boer opl!”